

ECZACI MEKTEBİ TARAFINDAN KULLANILAN BİNALAR*

Turhan Baytop

Konuşmama ünlü düşünür Auguste Comte'un bir sözü ile başlayacağım:

"Bir ilim ancak tarihi bilindiği zaman iyi bir şekilde anlaşılabilir."

Bu düşünür, fakülte ders programlarına "Meslek Tarihi" konusunun alınmasının başlıca nedeni olmuştur.

Türkiye'de toplu eczacılık öğretimi, Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (Ecole Impériale de Médecine) bünyesi içinde 1839 yılında, mektebin müdürü Avusturyalı doktor C.A.Bernard (1809-1944) tarafından oluşturulan "Eczacı Sınıfı"(Classe de Pharmacie) ile başlamıştır¹. Eczacılık öğretimi uzun bir süre (1839-1960) sivil ve askeri tıp mektepleri içinde yapılmıştır. 1908'da kurulan Eczacı Mektebi (Eczacı Mekteb-i Alisi) de 1961 yılında Eczacılık Fakültesi'ne dönüşüncüye kadar Tıp Fakültesi veya Fen Fakültesi'ne bağlı bir okul olarak faaliyetini sürdürmüştür. Bu kurumlar da eczacılık öğretimine gerekli önemi vermemiş olduklarından, Eczacı Mektebi kendisine özgü bir binaya sahip olamamış ve değişik amaçlar için yapılmış köhne binalarda öğretimi sürdürmek zorunda kalmıştır. Aşağıda, 1908-1959 yılları arasında Eczacı Mektebi'nin öğretim yaptığı binalar hakkındaki bilgiler özetlenmiştir.

* 15 Şubat 2001 tarihinde Prof.Dr. Turhan Baytop tarafından İ.Ü. Eczacılık Fakültesi öğrencilerine verilen "Eczacılık Tarihi ve Deontolojisi Açılış Dersi"nin metnidir. Açılış dersi İ.Ü. Hukuk Fakültesi'nin 5 numaralı anfisinde yapılmış ve dersin sonunda bütün öğrencilere ve diğer katılanlara, T.Baytop'un Abdi İbrahim İlaç San. ve Ticaret AŞ tarafından bastırılan *Türk Eczacılık Tarihi Araştırmaları* (İstanbul 2000, 321 s.) adlı kitabından birer nüsha hediye edilmiştir.

¹ Turhan Baytop., *Türk Eczacılık Tarihi*, İ.Ü. Eczacılık Fak. Yay. No. 47, İstanbul 1985, s.219-235.

1. Galata Sarayı ve diğer mekanlar (1839-1908)

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (Askeri Tıbbiye), 1839 yılında, bugünkü Galatasaray semtine adını veren Galata Sarayı içinde faaliyetine başlamıştır (Resim 1). Eczacı sınıfı da, bu binada tıp öğrencileriyle birlikte öğretim yapmaktaydı. Bu bina, 11 Ekim 1848 günü Linardi Sokağı'nda (bugünkü Eski Çiçekçi Sokağı) çıkan bir yangın sonucu, etrafındaki 300 ev ile birlikte yanmıştır². Yangından sonra, Mekteb-i Tıbbiye Şahane uzun bir süre (55 yıl) İstanbul'un değişik semtlerindeki (Sütlüce, Sirkeci, Galatasaray vs.) kışla ve binalarda çalışmış ve nihayet 1903 yılında Mekteb-i Tıbbiye için özel olarak yapılan Haydarpaşa'daki binaya geçmiştir. Bu süre içinde Eczacı Sınıfı da Mekteb-i Tıbbiye ile birlikte yer değiştirmiştir.

2. Menemenli Mustafa Paşa Konağı (1908-1926)

"Eczacı Sınıfı" 1908 yılında Eczacı Mekteb-i Alisi'ne dönüştürülmüş ve aynı tarihte kurulan Dişçi Mekteb-i Alisi ile birleştirilerek "Darülfünûn-i Osmanî Eczacı ve Dişçi Mekteb-i Alisi" adı altında birleştirilmiştir. Bu mektebe eskiden Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye (Sivil Tıbbiye Mektebi) olarak kullanılmış olan Kadırga semtindeki Menemenli Mustafa Paşa Konağı'nın³ üst katı tahsis edilmiştir (Resim 2). Bu ahşap ve köhne konak, 100 kadar öğrencisi olan eczacı ve dişçi mektepleri için yetersizdir⁴. Öğrencilerin, öğretim üyelerinin ve Mektep Müdürü Dr. Server Hilmi [Büyükkaksoy] Bey'in (1868-1930) duruma bir çare bulunması için yaptıkları bütün girişimler, Mekteb'in bağlı bulunduğu Tıp Fakültesi tarafından dikkate alınmamıştır.

Cumhuriyet döneminin başlarında, Kadırga'daki ahşap bina bakımsızlıktan tamamen harap olmuş, ve öğretim yapılamaz hale gelmiştir. Damın devamlı akması laboratuvar çalışmalarını aksatmaktadır. 1922 yılında çıkan yangın zorlukla önlenebilmiş ve Mektep büyük bir tehlike atlattır⁵. Kadırga'daki binanın yetersiz kalması üzerine mektep için yeni bir bina aranmaya başlanmıştır. 1923 yılında devrin Adana milletvekili ve Eğitim Bakanı İbrahim Safa Özler Mekteb'e davet edilmiş ve Mekteb'in perişan durumunu yerinde görmüştür. Bakan, Mekteb'e yeni bir bina sağlamayı ve Mekteb'in "fakülte" haline getirilmesi için çalışacaklarını vaat etmiştir. Safa Özler, ilk vaadini

² Turhan Baytop, *Eczâhâne'den Eczane'ye*, İstanbul 1995, s.15

³ Halen yerinde Kadırga İlkokulu'nun binası bulunmaktadır.

⁴ Baytop, T., a.g.e., s.249.

⁵ Ibid, s.319

yapmış, fakat özellikle Dr. Adnan Adıvar'ın karşı koyması sebebiyle ikinci vaadini yerine getirememiştir⁶. Bunun üzerine, 1924 yılında Mektep Müdürü Server Bey, zamanın Darülfünûn Emini (Üniversite Rektörü) İsmail Hakkı Bey'i [Baltacıoğlu] (1889-1978) durumu görmesi için Mekteb'e davet etmiştir. Rektör İsmail Hakkı Bey, hatıratında gözlemlerini şöyle özetlemiştir:

“Gördüklerimden Darülfünûn Emini sıfatıyla değil bir Türk sıfatıyla yerin dibine geçtim.”

Eczacı ve dışçı mektepleri bu köhne konakta 18 yıl çalışmak zorunda kalmıştır.

3.Jandarma Komutanlığı Binası (1926-1959)

Kadırğa'daki binanın yetersiz kalması üzerine Eczacı Mektebi için yeni bir bina aranmıştır. Eczacı Ahmet Vefik [Uluçay] (1878-1967) ve Mektep müdürü Dr.Server Hilmi Bey'in [Büyükaksoy] (1868-1930) gayretleri sonucu Beyazıt Meydanı'ndaki eski Jandarma Komutanlığı binası⁷ (Resim 3), Eczacı ve Dışçı Mekteplerine tahsis edilmiştir.

1870 yıllarında Misafirhane-i Askeriye (Orduevi) olarak yapılan bu bina, daha sonra sırasıyla Jandarma Komutanlığı ve Süvari Ahırını olarak kullanılmıştır. Zamanın rektörü İsmail Hakkı Bey'in hatıratında bu binanın Eczacı ve Dışçı mekteplerine tahsisi ve onarımı hakkında aşağıdaki bilgiler bulunmaktadır⁸.

“İşe başladım. Önce 20.000 liralık bir ödenek aldım. İlgili hocalardan laboratuvarları için ihtiyaç planları aldım. Evkaf mühendislerinden Vasıf Bey bir değişiklik planı yaptı. Bu planda binanın eski karakterinin bozulmamasına çok dikkat ettik. Tam bu aralık dedikodu kurumu (!) faaliyete başladı: “Darülfünûn emini bizi ahıra sokuyor!” diye. Burası eskiden ahır imiş, doğru fakat ben ahıra kimseyi sokmadım. Az çok değişiklik uygar bir ilim ve fen kurumu haline getirdikten sonra, “Buyrun efendiler içeriye!” demiştim.”

Verilen binanın döşemelerinin ahşap olması, laboratuvar ve dersaneleri için büyük değişiklikler yapma gereği tamir ve tadilatın uzun sürmesine neden olmuştur. Server Hilmi Bey'in gayretleriyle çalışmalar tamamlanmış ve

⁶ 21 Şubat 1958 tarihinde Ecz. Ahmet Vefik Uluçay ile yapılan konuşma. T.Baytop, a.g.e., s.319-320.

⁷ Halen Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin bulunduğu bina.

⁸ İ.H. Baltacıoğlu, aynı yer.

Temmuz 1926'de Kadırga'daki mektepler Beyazıt'taki binaya taşınmıştır⁹. Üç katlı ve kâgir olan binanın üst katı Eczacı mektebine, zemin ve birinci katı ise Dişçi Mektebi'nin kullanımına verilmiştir. Eczacı ve Dişçi mektepleri bu binada 33 yıl hizmet vermişlerdir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Eczacı ve Dişçi mekteplerinin öğrenci adedi çok az idi. 1927 yılında Eczacı Mektebi'ni 23 kişi tamamlamıştı. 1931 yılında ise Eczacı ve Dişçi mekteplerinde toplam olarak 55 kişi bulunmaktaydı. Bu nedenle 1940 yıllarına kadar Beyazıt Meydanı'ndaki bina, bu mekteplerin ihtiyacını karşılamaya yeterliydi. Bununla birlikte, Eczacı Mektebi'nin İ.Ü. Fen Fakültesi dekanlığına bağlı olduğu dönemde (1933-1944 yılları arası) bu mektep için özel bir bina yapılması düşünülmüş ve hatta bina projesi yapılmış¹⁰ olmasına karşılık girişim gerçekleştirilememiş ve eczacı mektebi için özel bir bina yapılamamıştır¹¹.

1940 yılından itibaren bu mekteplere büyük bir öğrenci akını olmuş ve Eczacı Mektebi'ne 80 öğrenci alınmaya başlanmıştır. Diğer taraftan programa yeni derslerin konması, ders ve laboratuvar saatlerinin artırılması neticesinde Mektep binası zamanla yeni gereksinimlere cevap veremez duruma gelmiştir. 1944 yılında, Eczacı Okulu'nun tekrar Tıp Fakültesine bağlanmasından sonra, Tıp Fakültesi'nin 23.10.1944 tarihli toplantısında seçilen komisyonun raporunda Eczacı ve Dişçi okullarının bina sorunu ele alınmış, laboratuvarların gerek öğrencilerin çalışmaları gerekse ilmi araştırmalar için hem yüzey ölçüsü hem de tesisleri bakımından yetersiz olduğu belirtilmiş ve binanın Dişçi Okulu'na tamamen bırakılarak Eczacı Okulu için yeni bir bina yapılması imkanının teminine derhal teşebbüs edilmesi önerilmiştir. Fen Fakültesi yangınında yanana eski projenin yerine yeni bir plan projesinin ilgili profesörlerce vakit geçirmeden hazırlanması teklif edilmiştir¹².

Bu raporda önerilen yeni bina yapılamamış ise de, bu mektepler için yeni binalar arama girişimlerini başlanmıştır. Dönemin rektörleri Ord.Prof.Dr. Tevfik Sağlam (1882-1963) ve Ord.Prof.Dr. Sıddık Sami Onar'ın (1898-1972) teşebbüsleri ve parlamentodaki eczacı milletvekillerinin gayreti sonucunda, 31 Ocak 1947 tarihli ve 4999 sayılı "Üniversite İnşaat Kanunu"nun gerekçesine, "Askeri Tıp Okulu'nun işgal ettiği bina da Eczacı Okulu'na tahsis edilecektir"

⁹ Baytop, T., a.g.e., s.319-321.

¹⁰ Bu projenin planlarının nerede olduğu halen bilinmemektedir. 1942 yılındaki Fen Fakültesi yangınında yanmış olduğu kaydedilmiştir.

¹¹ Maskar, Üveis, *Türkiye'de Sivil Eczacı Mektebi'nin Açılışından Bugüne Kadar Geçirdiği Safhalara ve Son Yıllardaki İnkişafına Toplu Bir Bakış* İstanbul 1957.

¹² Baytop, T., a.g.e., s. 336

şeklinde bir öneri eklenmiştir¹³. Bu şekilde Eczacı Okulu'nun müstakil bir binaya hemen kavuşacağı düşünülür iken, çıkan güçlüklerin halledilmesi 12 yıl sürmüş ve Eczacı Okulu ancak 1959 yılında yeni binaya taşınabilmiştir.

3.Keçecizade Fuad Paşa Konağı (1959'dan günümüze)

1952 yılında Askerî Tıp Okulu'nun Ankara'ya taşınması üzerine İ.Ü. Rektörü Ord.Prof.Dr. Kâzım İsmail Gürkan'ın (1905-1972) girişimiyle bina resmen İstanbul Üniversitesi'ne Dişhekimliği ve Eczacı Okulu olarak tahsis edilmiştir. Kâgir, 3 katlı ve 3 bölümden (A, B, C blokları) oluşan bu bina, Sadrazam Keçecizade Dr.Fuad Paşa'nın (1815-1869) bugünkü İstanbul Üniversitesi Merkez Binasını (eski Seraskerlik binası) yapan Fransız mimar Bourgeois'ya yaptırdığı ve 1868 yılında tamamlanan konaktır¹⁴. Dr. Fuad Paşa, bu konakta hiç oturmamış, inşaat tamamlanınca devlet tarafından satın alınan bina sırayla Maliye Nezareti (1869-1923 yılları arası), İstanbul Erkek Lisesi (1923-1933 yılları arası) ve Askerî Tıp Okulu (1933-1952 yılları arası) olarak kullanılmıştır¹⁵.

Konak, Maliye Nezareti olarak kullanıldığı dönemde, zemin kattaki kemerli bölümün etrafı kapatılarak postahane olarak kullanılmıştır. Askerî Tıp Okulu olarak kullanıldığı dönemde ise bu bölümde idari personelin çalışma odaları bulunuyordu. Birinci katta olan ve bugün Eczacılık Fakültesi toplantı salonu olarak kullanılan yer, Askerî Tıp Okulu müdürünün odasıydı. 1946 yılında "Revir eczacısı" olarak bu binada görev yaptığım için, yukarıda açıklanan yerleşme durumu şahsen görülmüştür.

¹³ Hasan Derman, "947 yılı bütçe konuşmaları, *Farmakoloğ.* XVI, 10-12 (1946), 169; *Farmakoloğ.* XXI, 2 (1951) 109; Sarım Çelebioğlu, "Üçüncü merhale, " *Eczacılık Bülteni*, III, 8 (1961) 129.

¹⁴ Fuad Paşa Konağı, Bizans döneminde "Mese" denilen, 25 m kadar genişlikte olan ve kenarlarında sütunlar ve 2 katlı dükkanlar bulunan anayolun (bugünkü Divanyolu) karşısında bulunan ve Vezneciler'e doğru uzanan bir küçük meydanın kenarına yapılmıştır. Mese'nin kenarlarında bulunan sütunlu ve revnaklı dükkanlar esnaf toplulukları arasında bölüşülmüş idi. IV. Yüzyılda bu dükkanlarda kumaşçılar, gümüşçüler, kuyumcular ve koku satıcıları gibi pahalı eşyaları satan esnaf bulunuyordu. Zamanla meydana gelen yangınlar ve zelzeleler nedeniyle bu çarşılar haraf olmuş ve toprak altında kalmıştır. Bu bölgede bulunan dükkanlardan bir tanesini tonozu (üzerinde bir Bizans haçı vardır) halen Beyazıt'taki elektrik şirketinin temelinde görülmektedir.

¹⁵ Abdurrahman Şeref, "Fuad Paşa Konağı Nasıl Maliye Nezareti Oldu", *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, c.I, 1911, s.129-136; İbnü'l-Emin Mahmud Kemal, *Kâmil Paşa'nın sadareti ve konak meselesi*, İstanbul 1328 (1912).

Eczacı Mektebi'nin Tıp Fakültesine bağlı olduğu dönemde, üç bloktan yalnızca A blokun tamir ve tadilatı yapılmıştır. 1953 yılında başlayan onarın çalışmaları tahsisat ve ilgi noksanlığı sebebiyle 6 yıl sürmüş (binanın karşısındaki Beyazıt Camii 1501-1505 yılları arasında yaklaşık 5 yılda yapılmıştır) ve Eczacı Okulu ancak 1959 yılında ana binaya (A blok) taşınarak öğretime başlayabilmiştir¹⁶.

Jandarma Komutanlığı binasının üst katında 3 laboratuvar ve 5 küçük odada öğretim yapan eczacı okulu hocaları yeni binada (A blok) bulunan 12 büyük laboratuvar ve 45 odaya yerleşmekte anlaşılmamışlardır. Dönemin okul müdürü Rasim Tulus tarafından hazırlanan yerleşim planı Farmakognozi Kürsüsü başkanı Prof. Sarım Çelebioğlu tarafından hakkaniyete ve gereksinimlerin karşılanmasına uygun bulunmamış ve yaptığı şikayet üzerine Tıp Fakültesi Yönetim Kurulu, Prof.Dr. E. Kadri Unat başkanlığında bir komisyon kurmuş ve bu komisyon yeni bir yerleşim planı yaparak meseleyi halletmiştir.

Eczacı Okulu 1961 yılında Fakülte haline gelip mali özerkliğe kavuşmasıyla, ana binanın arkasında bulunan B ve C bloklarının yapılarak fakültenin yer bakımından genişlemesi kararlaştırılmıştır. B blokunun tamiri mümkün olmadığından tamamen yıkılmış ve arsasına, Prof.Dr. Kasım Cemal Güven'in dekanlığı döneminde yeni bir bina yapılmış ve bu binada 1967 yılında öğretime başlamıştır. Dişhekimliği Fakültesi'nin 1970 yılında C bloku boşaltması üzerine, tamiri mümkün olmadığından C bloku da tamamen yıkılmış ve yerine, 1971 yılında (Prof.Dr. Rasim Tulus'un dekanlığında) yeni bir binanın yapılmasına başlanmıştır. Bu bina Prof.Dr. Turhan Baytop'un dekanlığı döneminde tamamlanarak 1974 yılında öğretime açılmıştır¹⁷.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, bugün Fuad Paşa Konağı'nın yalnız ana binası (A blok) az çok eski görünümünü koruyarak varlığını sürdürmektedir.

Binanın bahçesine T.Baytop tarafından öğrenciler için bir "Tıbbi Bitkiler Bahçesi" yapılması teklif edilmiş ise de dönemin rektörü Fahir Yeniçay bu öneriyi dikkate almayarak Fen Fakültesi için bir "Jeofizik Enstitüsü" ve kendi kürsüsü için de bir Atom Araştırmaları Enstitüsü binası yaptırmıştır. Atom Araştırmaları için yeraltına yapılan binada hiçbir tesis kurulamamış ve çalışma yapılamamış ve bu temelsiz görüş "Tıbbi Bitkiler Bahçesi"nin kurulmasını önlemiştir. Diğer rektör de (Siddık Sami Onar) A ve B blokları arasına bir memur yemekhanesi yaptırmış ve bunların sonucunda, kanun ile Eczacı

¹⁶ Baytop, T., *a.g.e.*, s.338.

¹⁷ Ibid.

Mektebi'ne tahsis edilen Fuad Paşa Konağı'nın bahçesine, eczacı öğrencileri için yapılmak istenen "Tıbbi Bitkiler Bahçesi" için elde bir yer kalmamıştır.

17 Ağustos 1999 depreminde her 3 blok da oldukça hasar görmüş ve bina dekanlıkça eğitime kapatılmıştır. Halen Eczacılık Fakültesi, binalarının onarımı tamamlanuncaya kadar Fen ve Hukuk Fakültesi'nin değişik yerlerinde öğretimini sürdürmektedir.

Keçecizade Dr. Mehmet Fuad Paşa, Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'den askeri hekim olarak mezun olmuş ve Sultan Abdülaziz döneminde uzun süre Hariciye Nazırı ve Sadrazam olarak çalışmış akıllı, zeki ve hazırcevab bir devlet adamıydı. Halk arasında "Büyük Fuad Paşa" lakabıyla tanınırdı ve çok iyi Fransızca bilirdi. Nüktedanlığı ile ünlüydü¹⁸.

Dr. Fuad Paşa'nın yalısı Kanlıca'da, köşkü Çamlıca'da, konağı ise Şehzadebaşı'nda bulunuyordu. Bu konak 1864 yılında yanmış, bunun üzerine Vezneciler semtinde bulunan ve halen Eczacılık Fakültesi olarak kullanılan bina, konak olarak yapılmıştır.

Bu makalenin yazarı T.Baytop, 1967'de Fuad Paşa'nın torunlarından Büyükelçi Şevket Fuad Keçeci ile tanışmıştır. Ş.F.Şekerci, Moda semtinde bir köşkte oturuyordu. Köşkte Aliye Moralı hanıma ait zengin bir yağlıboya tablo koleksiyonu saklanıyordu. T.Baytop, koleksiyonda bulunan Keçecizade Fuad Paşa'nın tablosunun bir kopyasını yaptırmak için izin istemiştir. Müsaade vermeleri üzerine Güzel Sanatlar Akademisi hocalarından Şeref Akdik, 750 TL (7, 5 ata altını) telif ücreti karşılığında tabloyu kopya etmiştir. Bu yağlıboya tablo, halen T.Baytop koleksiyonunda bulunmaktadır.

Bütün bu bilgilerden çıkarılacak ana sonuç nedir? Bir kuruma bir bina sağlamak veya yeni bir bina yaptırmak çok zor bir uğraştır. Eczacılık öğretim kurumlarının 160 yıllık bina serüveni bunun açık bir kanıtıdır. Bugün İstanbul Eczacılık Fakültesi'ne çağdaş ve sağlam bir bina sağlama uğraşısına girmiş olan yöneticiler ise bu olguyu kabul ederek işe başlamalıdır. İş zordur fakat başarı mümkündür.

Eczacı Mektebi, kurulduğu 1839 yılından itibaren daima Mekteb-i Tıbbiye binaları içinde sığıntı olarak çalışmıştır. Kendisine özgü bir binası hiç olmamıştır. Fuad Paşa konağının onarılmasıyla müstakil bir binaya kavuşmuş ise de, 17 Ağustos 1999 depremi ile de bu olanağı büyük oranda kaybetmiştir.

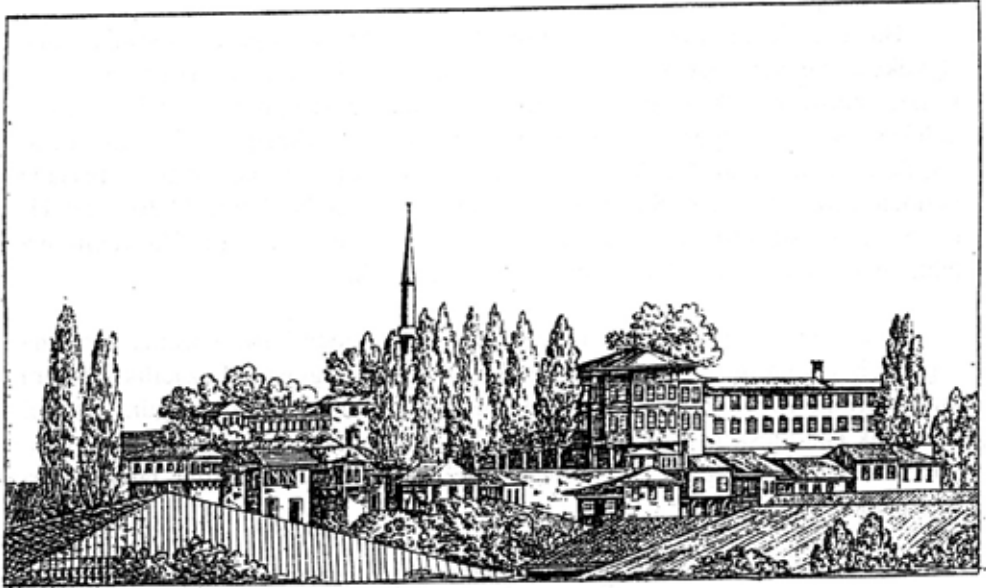
¹⁸ Ali Haydar Bayat, *Keçecizâde Mehmed Fuat Paşa'nın Nesirleri, Şiirleri, Nükteleleri Hakkında Yazılan Şiirler*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1988, s.112.

Eczacılık Tarihi ve Deontoloji açılış dersine konu olarak “Eczacılık Öğretimi Yapılan Binalar” seçilmesinin tek nedeni vardır: “İstanbul’da 160 yıldan beri eczacılık öğretiminin eski kışla ve konaklarda yapılmaya çalışıldığını vurgulamak.”

Kendisine özgü bir binaya sahip olamayan bir Eczacılık Fakültesi’nde “çağdaş eczacılık öğretimi” ve “uluslararası düzeyde araştırma” yapılamayacağı da tartışmasız bir konudur.

Türk halkının ilaç gereksiniminin %90’ını karşılamayı başarmış olan eczacılık topluluğunun “Eczacılık Fakültesi Binası” gibi küçük bir konuyu da kolaylıkla çözeceğine inanıyorum. Bu konuda çalışacaklara şimdiden başarılar diliyorum.

Bana, “Eczacılık Tarihi ve Deontoloji” konusunda “Açılış Dersi” verme onurunu sağlayan İ.Ü. Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı’ndan Prof.Dr. Afife Mat’a ve Eczacılık Fakültesi Dekanı Sayın Prof.Dr. Aysel Gürsoy’a tekrar teşekkür eder, hepinize saygılarımı sunarım.

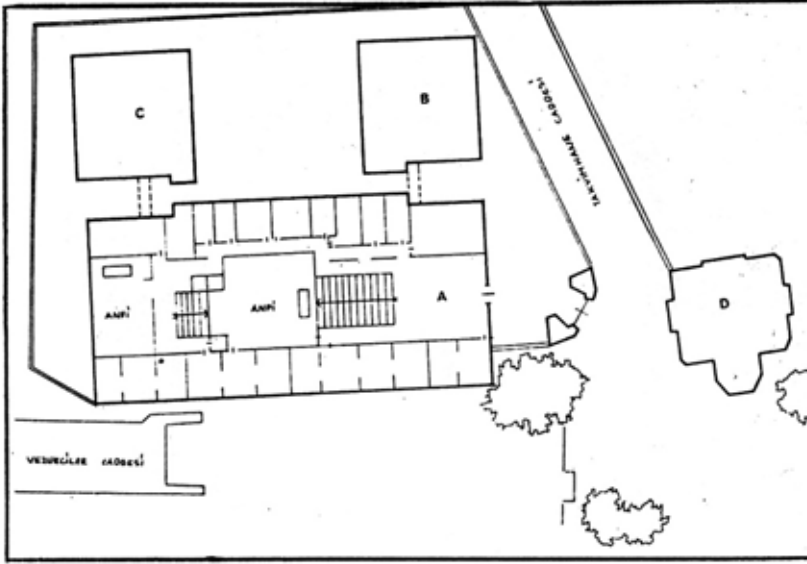
Resim 1: 1839 yılında açılan “Eczacı Sınıfı”nın öğretim yaptığı ve 1848’de yanan Galatasaray semtindeki Mekteb-i Tıbbiye-yi Şahane binası. Marius Feraud tarafından 1830’lu yıllarda çizilmiştir (S.Eyice Koleksiyonu).

Resim 2: 1908 yılında açılan Eczacı Mekteb-i Alisi'nin 18 yıl çalıştığı Kadırga Cinci Meydanı'ndaki Sivil Tıbbiye binası (Besim Ömer [Akalin], *Nevsal-i Afiyet*, c.1, İstanbul 1315 / 1897, s.72).

Resim 3: 1926-1959 yılları arasında Eczacı ve Dişçi mekteplerinin çalıştığı Beyazıt Meydanı'ndaki Jandarma Komutanlığı binası (T.Baytop Koleksiyonu).

Resim 4: Eczacılık Fakültesi'nin 1959 yılından itibaren çalıştığı A, B, C blokları. 1959 yılına kadar "Askeri Tıp Mektebi" tarafından kullanılan bu bloklardan A Bloku Keçecizade Dr. Fuad Paşa Konağı'dır.

Resim 5: Eczacılık Fakültesi'nin 1959 yılından itibaren yer aldığı Keçecizade Dr. Fuad Paşa Konağı'nın Maliye Nezareti iken 4 Mayıs 1914'te çekilmiş fotoğrafı.

Resim 6: *Sadrazam Keçecizade Dr. Fuad Faşa (1815-1869).
(T.Baytop Koleksiyonu).*